

„EDINOST“
izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
danjih ob **torkih, četrkih**
in sobotah. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za jeden mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50
za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.—
za vsa leta . . . 12.— „ „ „ 18.—
Naročnino je plačevati naprej na naročbe
brez priložene naročnice se uprava ne
ozira.

Posamično številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč.,
izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se račune po tarifu v petitu; za
naslove z debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu:
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se ne
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema **upravištvo** ulica Molino pic-
colo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst. Oprete reklama-
cije se proste postnine.

„V edinosti je moč“.

Iz verifikacijske razprave v deželnem zboru istrskem.

V ime verifikacijskega odseka je nasvetoval poslanec *Glezer*, naj se ne odobri volitev za kmečke občine političnega okraja voloskega. Prvi je posegel v razpravo vladni zastopnik, okrajni glavar *Fabiani*, ki je zajedno politični načelnik imenovanega okraja in so se torej volitve vršile pod njegovim vodstvom. Le-ta je zagotovil, da so se volitve vršile povsem **zakonito** in je toplo priporočal, naj se potrdi izvolitev poslancev *Jenka* in *Mandića*. No kakor znano iz davnih časov že, se slavna večina v deželnem zboru istrskem ni malo ne briga za take argumente, kakoršna sta *pravilnost in zakonitost*, ampak, v svesti si svojega pretežja v številnem pogledu, zlorablja to svojo moč v to, da le daje občutiti svojo železno pest siromašni manjšini. Naši čitatelji vedo že: italij. večina je uničila ne le izvolitev *Jenkovo*, ki se je izvršila z *veliko* večino, ampak tudi *Mandićevo*, ki se je bila izvršila *jednoglasi*. Mirnim srcem prepuščamo vsem poštenim ljudem sodbo o takem postopanju.

V razpravo je posegnil tudi poslanec *Jenko* z nastopnim govorom:

Visoka zbornica!

Za deželnozborske volitve v političnem okraju Volovskem zanima se večina tega zbora že mnogo let. Ker nimajo Italijani tam ni najmanjše zaslombe, hoče se narod dražiti s tem, da italijanska večina deželnega zbora samovoljno in brez najmanjšega povoda razveljavlja volitve tega okraja.

Tako se je dogodilo, ko je bil l. 1883. *enoglasno* izvoljen bivši kanonik *Šterk*, sedanji škof na Krku.

Tako tudi leta 1889. ko sva bila prijatelj moj *Mandić* in jaz *enoglasno* voljena v deželni zbor. Ta enoglasnost pokazala se je takrat že pri volitvi volilnih mož v *vseh* občinah, vsi volilni možje udeležili so se volitve poslancev in vsi so oddali svoje glase za naju.

Ali italijanska večina deželnega zbora potrdila je takrat samo mojo izvolitev ter ovrгла ono poslanca *Mandića*. Na to sem se tudi jaz odpovedal poslanstvu.

PODLISTEK.

Pástrka.

„Naturalistična“ slika iz domačega življenja.
Spisal Ivan Fajdiga.

Pred Selánovo hišo ob cesti stal je naprežen voz, konj pred istim razbijal je s kopiti ob tla in hrpal. Gospodar, mož kakih petinidesetih let, je baš pozajutrkaval ter si obrisal z rokavom od zabéle mastna usta in po bliskovo izpil kozarec sadnega vina. Trebušata ženska stala je med hišnimi vrati in upirala svoj poželjivi, pohotni pogled v široka pleča svojega moža in hrkala skoro isto tako, kakor žrebé pred hišo in naposled dejala:

„Hum, danes vendar dovršiš, kar si že dolgo obetal. Dvakrat, Primož, ti je že palo srce v škornje in še zdaj nama poslanja ta deklina po hiši. Da mi je ne pripelješ nazaj, drugače pojdem od doma jaz!“

„Ne boj se, Polona, danes se ti izpolni grda tvoja želja — naj velja kar hoče; toda — ti imej na vesti, ako storim velik greh!“

„Ha, greh! To in pa nič; glavno je, da se je iznebiva na skriven način in nama ostane denar!“

„Dobro, zdaj grem. Ti pa glej, da bo za

Pri dopolnilni volitvi poskušali so Italijani onemogočiti vsaj enoglasnost volitev, kar pa se jim ni posrečilo. V to svrhu *najeli* so znanega Frančeško Marotti-ja, ki je mešal pri prvotni volitvi v Podgradu, a brez uspeha.

Prišla sva zopet *enoglasno* voljena v deželni zbor, in italijanska večina si vendar ni več upala razveljaviti najine izvolitve. A tudi potrditi je ni marala. Za to sva bila celih 5 let v deželnem zboru, ne da bi bila verifikovana.

Pri zadnji volitvi imeli so Italijani dosti več poguma, ker jih je podpirala c. k. primorska vlada. In ne samo, da jih je podpirala, *ona je vodila vso agitacijo proti narodni stranki!*

Zato je potrebno, da pred vsem dokažem, kako se je postopalo pred volitvijo volilnih mož v Podgradu.

Upraviteljstvo občine, imenovano vsled razpusta občinskega zastopstva po c. k. namestništvu, v sporazumljenju z deželnim odborom, ni dopustilo, da bi se prepisale volilne liste. Jaz sam sem to zahteval v občinski pisarni, a predsednik upravnega odbora odbil je to zahtevo s tem, da mu je tako ukazano od c. k. okrajnega glavarja!

Pritožili smo se o tem in c. k. okrajno glavarstvo je bilo tako prisiljeno, dovoliti nam prepis.

Ali kako? Morali smo iti pripisovat iz Podgrada na *Volosko*.

Iz tega prepisa razvideli smo, da je 52 volilcev izpušenih in se za to z nova pritožili, zahtevaje, da se vpišejo tudi ti volilci. C. k. okrajno glavarstvo pa je zavrnilo to našo pritožbo z odlokom od dne 20. aprila 1895. št. 5332, ker da nimamo pravice reklamovati in se sploh ne smejo popravljati liste.

Nasproti temu pa jih je c. k. okrajno glavarstvo samo popravljalo s tem, da je med drugim vanje vpisovalo vse c. k. uralnike, ki so prišli v Podgrad po zadnji občinski volitvi.

Ali, prosim vas gospoda, imajo-li c. k. uradniki kake večje pravice, kakor davkoplačevalci?

Volitev volilnih mož vršila se je v Podgradu pravilno, kajti c. k. komisar trudil se je, biti nepristranski, kar prav rad povdarjam.

zvečer vse pripravljeno, ako izpodleti me ni, da prevzamem vse drugo potem ti!“, rekel je in ostavil ženo in hišo, še jedenkrat uprši svoj pogled v grčavo postavo svoje zakonske polovice, in hitel k vozu. Ondi je stala pri konju in držala uzde Marjanica, pástrka Selanovih, ter drezala s čevljem desne noge cestni prah, po tu in tam škilè po strani, od koder je baš sedaj pristopil Selan. Dekle je bilo dvajsetih let in brhko, le da nekoliko černo in sanjavo. Nehoté jej je burno razbijalo srce v prsih, ko je pristopil k njej gospodar, vzemši jej iz rok vajeti, in velel sesti na voz. Težek vzdih izvil se jej je iz prsij, on pak se je ozrl po njej, kakor pogleda ris svojo žrtev, predno jej razpara život in izsrče gorko kri...

Nahajajo se ljudje, ki v krvoželjni svoji strasti ne poznajo nobenih ozirov, samo da bi dosegli svoj namen, ki jim pomenja materialno korist. V tej svoji strasti so pripravljeni moriti in doprinesiti slednji najostudniši čin, ne da bi niti mislili na posledice svoje grde namere za nje same, a k o bi se jim posrečilo krvoločno delo.

Taka človeka bila sta Selána.

Kmeta, nista bila zadovoljua z vspehom kmetovanja, želela sta si več. Razumela sta po svoje „dobro živeti“, kar pa kmetovanje ni zmoglo, zato

Da se je volitev pretrgala opoldne, je resnica. Ali to je bil sklep komisije. In kdo je bil v komisiji? Oni isti upravitelji občine, katere je imenovalo c. k. namestništvo v sporazumljenju z deželnim odborom na *predlog Frančeško Marotti-ja*, ki se zdaj pritožuje! Sicer pa je ničnost pritožbe v tem obziru očitna, ako se pomisli, da se je pretrgala volitev za *obe* stranki in ne samo za eno!

Drugič se je pretrgala volitev kasno zvečer za prav kratek čas, ker je moral c. k. komisar oditi iz volilne sobe. In tukaj trdi Frančeško Marotti in za njim deželni odbor in odbor za verifikacije, da je c. k. komisar takoj po povratku sklenil volitev.

To ni res, ker se je volitev sklenila dosti kasneje, kakor dokažem.

Vrnivši se c. k. komisar odredil je, naj oni, ki še niso volili, stopijo na eno stran. *Bili so to večinom pristaši Marottijeve stranke*, kar je dokaz, da so šarenjaki dobro porabili kratko pretrganje in iz bližnjih gostiln pripeljali še vse one, ki so bili v njihovih rokah. Med temi bil je tudi c. kr. davkar Borri.

Ko so še vsi ti volili, vprašal je komisar, da-li je še kdo navzoč, kateri ni volil. In ker se ni nobeden oglasil, rekel je prav glasno: „Herr Steuereinnehmer, Sie wollen ja auch wählen“. (Gosp. davkar, vi hočete tudi voliti.) A davkarja ni bilo več v sobi.

A volitev se še ni sklenila. Kajti jaz sem na to zahteval, naj se v zapisnik zapiše, kako bi volili oni, ki niso bili vpisani v volilno listo niti vsled reklamacije.

(Konec prihodnjic.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 8. februarja. 1896.

Deželni zbori. Deželni zbor istrski je imel včeraj svojo predzadnjo sejo. Odobril se je proračun deželnega kulturnega zaklada z deželnim prispevkom 5200 gld. Sklenili so naprositi vlado,

sta jela delati dolg in spravila vse svoje imetje do kraj propada. Iz tega naj bi ju rešilo dekletce, ki sta je vzela v odgojo. Marjanici je bilo zapisanih petnajst sto pri nastopu njene odgoje s pogojem, da se obresti od denarja ne smejo dvigniti tako dolgo, da se z istimi vred dvigne iz hranilce tudi glavica v svrhu njene možitve, katera se ima izvršiti po volji njenega srcá. Do njenih dvajsetih let je premoženje naraslo z obresti vred že precej visoko in ta vsota je zapeljala zadolžena Selána do groznega sklepa, dekleta umoriti in umoru podati lice „nesrečnega slučaja“. Kajti po smrti dekletovi, ako bi ostalo neomozeno, pripade denar odgojiteljem kot plačilo za trud in stroške pri odgoji.

Že dvakrat poskusil je Leban, po posveto-
vanju s svojo ženo, dekleta umoriti na način, ki bi ne vzbujal v javnosti suma hudodelstva, a oba-
krat se mu je ponesrečilo, kar je vzlasti Selanko pritiralo do skrajnosti.

„V tretje gre rado“ hropnela je, ko je drdral voz že daleč proti mestu in je izginol že davno izpred njenih od krvnega puha grde poželjivosti zamračelih očíj.

(Dalje prih.)

da zniža ceno soli za živino na 3 gld. za meter-ski stot. Dr. Chersich je podal splošno poročilo o deželnozborskih volitvah in je bil vsprejet njega predlog, da je naložiti deželnemu odboru naj skuša doseči pri vladi, da bodo politične oblasti postopale enakomerno po vsej deželi. Deželni odbor se je pooblastil, da sklene nov dogovor s finančnim ministrom radi zemljiško-odveznega zaklada. (O tem spregovorimo še nekoliko o priliki. Op. ured.) Proračun dež. odbora se je odobril s potrebščino 486.567 gld. V dotični razpravi je naglasil poslanec Rizzi, da slovan-ska manjšina letos ni imela nobenega povoda za abstinencijo. (Na to zares — pogumno zatrditev g. Rizzija hočemo prihodnjič podati primeren odgovor Ur.) Dež. odboru se je naložilo, naj proučuje uprašanje ustanovitve deželne zavarovalnice. Vsprejela se je jednoglasno resolucija, pozivljajoča vlado, naj čim prej prične zidati železnico Divača-Loka preko Karavank do Celovca.

V deželnem zboru češkem so sprejeli predlog, da se odpove carinska in trgovinska pogodba z Ogersko in da je ponoviti isto tako, da se bodo varovale gospodarske koristi Avstrije.

Deželni zbor silezijski so zaključili včeraj. „Triester Tagblatt“ se jezi na nas, da smo posneli opazko „Slov. Naroda“, o spremenjeni taktiki korespondenčnega urada pri poročanju o sejah deželnega zbora istrskega. „Narodovo“ opazko imenuje „läppisch“ (bedasto), nam pa podtika, da sumničimo ob vsaki priliki.

No, mi radi prepuščamo zdravemu razumu javnosti razsodbo — in tudi gospódo, ki se rada zateka v predale „Tagblatt“, prosimo, naj položé roke na srce in naj nam odgovoré po svoji vesti: ali je mogoče pisati in nastopati mirneje, kakor pišemo in nastopamo mi, v očigled dogodkom zadnjih dni na Goriškem, v Trstu in v Istri? Nastopanje naše je toli obzirno na vse strani, da je ves način borbe z naše strani urejen tako, da le ne dobi nikdo pravice do trditve, kakor da nas vodijo motivi osebne animoznosti, ampak da mora biti uverjen vsakdo, da nam je le za stvar in jedino le za stvar. Toli obzirno je naše postopanje, da moramo čuti marsikojé očitanje od svojih sorojakov radi te svoje obzirnosti; celó sotrudnikom „Piccola“ nas je imenoval nedavno nekdo. Tem bolj se moramo čuditi občutljivosti nemškega glasila, ki nas radi male najnedolžnejše opazke takoj psuje z ovaduhi, tembolj, ker je bila ta opazka popolnoma opravičena vsaj v toliko, kolikor je sveta dolžnost korespondenčnemu uradu, da se v svojih poročilih — ki so zajedno uradna poročila — vestno spominja takih dejstev, kakoršna je abstinencija zastopnikov velike večine prebivalstva v deželi. Zato pa je „Tagblatt“ le samega sebe pokazal v čudni luči stem, da je napravil zares neslan dovtip o taktiki naših poslancev. — Ako „Triester Tagblatt“ tudi res prav rad pozablja na to, kar počenjajo izvestna gospóda, pa naj bode uverjen, da tega ne pozabi tako hitro narod naš in da ni malo ne potrebujemo pomoči od korespondenčnega urada za ohranjenje svežega spomina na vse one krivice in žaljenja, koja so morali vnovič pretrpeti naši poslanci in po njih naš narod! Res ne vemo, katera opazka je bila „läppisch“, ali naša o korespondenčnem uradu, ali pa „Tagblattova“, v kateri daje razumeti, kakor da se boje slovanski poslanci istrski, da — svet pozabi nanje. Ako ta poslednja opazka ni „läppisch“ je pa gotovo brez taktna do skrajnosti. „Triester Tagblatt“ se čuti „žaljenega“ po mali opazki, a mi naj bi molčali v očigled takim vnebovpijočim dogodkom. Vzroki, ki so primorali — primorali, pravimo — naše poslance k taktiki abstinencije, so toli tehtni, da bi bila pač dolžnost zaresnemu listu — in „Triester Tagblatt“ hoče biti zaresen list —, da bi zaresno pisal o takih dogodkih, o katerih smemo reči popolno opravičenostjo, da morejo in tudi res mogočno uplivajo na čutstvovanje večine prebivalstva v deželi. Obžalujemo toraj, da govori „Tagblatt“ uprav bursikozno lahkomisljenostjo tudi o — takih stvareh! Nam pa šteje v zlo vsako besedico in hitro je po konci z ovaduhi. In mi naj bi le molčali! Gospóda, tudi po naših žilah se pretaka kri, ki pri vsej naši po-

hlevnosti utegne vskipeti — tudi mi smo iz mesa in krvi. Tudi nas bolé žaljenja — saj se še črv zvije, ako stopiš nanj!

Italija v Afriki. Slednjič so jeli celó najbolj prijatelji Italijanov, nemške novine židovske, obupovati na strategiskem talentu „junaka“ Baratierija. Imenujejo ga omahljivca, ki redno čepi na istem mestu se svojo vojsko in se svojimi topovi. Niti grozen konec čete majorja Tosellija pri Amba Aladži, niti oblegovanje utrdbe Makalé, niti grozna beda posadke v tej utrdbi ga niso mogle zvabiti iz varnega in gorkega gnezda v Adigratu. Ta slavni junak gleda mirnim srcem, kako se sovražnik brez vse skrbi premika sem in tja, ter nadleguje italijanske predstraže in si prisvoja utrdbe. Na veliko javno bitko niti ne misli general Baratieri. Res je sicer, da ima Baratieri dovolj vzrokov, da je previden, kajti Menelikova vojska šteje do 70.000 mož, dobro oboroženih, in, kakor vse kaže, tudi dobro organizovanih, dočim ima Baratieri na razpolago le 20.000 mož, ostalih 10.000 pa mora čuvati Masavo kot oporo vse italijanske sile v Eritreji. Vendar pa bi smeli pričakovati nekoliko več odločnosti na strani Italijanov, ako pomislimo, da je tu nerazmerno boljša organizacija in moderno in izborna oboroženje. Toda general Baratieri menda malo računa na te prednosti, sicer bi se bil moral potruditi, da reši bataljon Gallianov pred kapitulacijo in da prepreči, kar se je v resnici že zgodilo, da je namreč Menelik obkolil Baratierijevo vojsko ob desni strani. Le po taki omahljivosti se je moglo zgoditi, da so se Šoanci na komaj dve milj približali vojski Baratierijevi. Stvari stoje sedaj tako, da general Baratieri mora brez odloga poprijeti ofenzivo in spustiti se v javno bitko, ako noče, da ga Menelik obkoli še proti severo-vzhodu in mu potem zapre pot proti Masavi. Ako se torej še sedajne zgane, računati je z gotovostjo, da se zgodi z Adigratom istotako kakor se je zgodilo z Makalé: potem seveda postane Baratieri zares junak — po sili, ki bode junaški vztrajal v svojem taboru, ker ne bode mogel iz njega. Skrb za osvobojenje prevzeti bode morala potem seveda slavna italijanska vlada, konečni račun pa ne poplača nikdo drugi, nego narod italijanski — se svojo krvjo in svojimi žulji. Kajti to je gotovo že danes, da, ako Menelik obkoli Adigrat, narasejo stroški za osvojenje generala Baratierija in za rešitev časti italijanskega orožja — ne na milijone, ampak na milijarde lir. Milijarde — ob splošni bédi in lakoti.

Iz zadnjih poročil posnemamo še: Razburjenost občinstva po Italiji narašča, ker vlada vedno še ne mara obelodaniti nikakoršnih poročil, da-si dobiva sleherni dan šifrirane brzojavke iz Eritreje. V Rimu se je raznesla govorica, da je morala Italija plačati Meneliku 2 milijona tolarjev, da je pustil Galliana in njegove vojake iz oblegane utrdbe Makalé. Tej govorici pa oporekajo nekateri listi.

Včerajšnji rimski listi javljajo, da je italijanska vojska v Mai-Gaibila, t. j. na polu pota med Adigratom in Aduo, ne povejo pa, da-li je tam oni „utrjeni tabor“. Sovražniki da taborujejo ob vstočni strani 3100 metrov visoke gore Semayata med Gandaffo in Hamado. Isti časopisi priznavajo sami, da je stališče sovražnikov v tem gorovju, polnem prepadov in brezden, v katerih šumé potoki in reke, tako izvrstno, kakoršno si ti sinovi gorovja morejo le želeči. Gorjé Baratieriju, ako bi se drznil prekoračiti to gorovje.

O dogodkih v Adui in Aksumu ni glasú.

Rusija in Francija. Proračunski odsek poslanske zbornice francoske je soglasno odobril poročilo posl. Riberta, koji je predlagal kredit za udeležbo Francozke pri svečanostih kronanja ruskega carja. Poročilo naglašá, da kredit bode služil za odposiljatev posebnega odposlanstva in za pokritje stroškov francoskega poslanštva v Peterburgu. Ruski minister za vnane stvari, knez Lobanov, je namreč obvestil francoskega poslanika, grofa Montebello, starosto diplomatskega zbora v Peterburgu, da njuni Veličanstvi obiščeta ples, kojega nameruje prirediti poslaništvo istima v čast. Najela sta se v Moskvi dva hotela, katera bode trebalo še-le prirediti. Samo najemščina bode stala 40000 rubljev. Stroški za ples in za souper, ki ima slediti istemu, so proračunjeneni na 100000 rubljev.

Različne vesti.

Mestni svet tržaški. Pri sinočni (III. letošnji) javni seji našega mestnega sveta bilo je prisotnih 30 svetovalcev. Predsedoval je župan dr. Pitteri. Po odobrenju zapisnika II. seje priobčil je župan, da so se odpovedali svoji časti člani zdravstvenega odseka: svetovalci E. Rascovich, Banelli, Tomassich, Porenta, Vierthaler in Morpurgo. Zajedno je priobčil župan, da je nagovarjal Morpurgo, da naj bi preklical odpoved v svojem in v imenu svojih tovarišev, toda bilo je zaman, zato naj bi poskusil mestni svet storiti to, kar je spodletelo njemu, županu. — Svetovalec Venezian je spregovoril zatem, zaključivši, da naj mestni svet naprosi omenjene člane zdravstvenega odseka, da preklicéjo svoje ostavke z ozirom na obči blagor. — Istega menenja je bil svetovalec Dollenz, kajti, rekel je, mestni svet mora rešiti še razna važna vprašanja, v katerih bode potreboval sodelovanja zdravstvenega odseka. — Svetovalec Spadoni je — kakor je to že njegova navada — zbodel odstopivše člane zdravstvenega odseka, izražnjé svoje začudenje, da se ni odpovedal svoji časti tudi oni zdravnik, ki je povzročil to krizo. Prvi podžupan dr. Mojzes Luzzatto je izjavil tudi svoje menenje, da naj mestni svet naprosi odstopivše člane, da naj ostanejo v zdravstveni komisiji in ta predlog je zbor vsprejel soglasno.

Župan je na to priobčil, da mu je naznanil deželni glavar istrski, kar je sklenil istrski deželni zbor glédé deželne norišnice. Ta sklep smo objavili že v našem listu v poročilu o dotični seji istrskega deželnega zbora. Mestni svet tržaški vzél je ta sklep na znanje, odobrivši soglasno, da bode v novi norišnici določeno število postelj na razpoloženje bolnikov iz Istre.

Spadoni je interpeloval, kaj je z Barazerjevem in Ducatijevem vodovodom. Župan je odgovoril, da člani inozemske razsodne komisije še niso odločili, kedaj pregledajo načrte.

Zatem je svetovalec vitez Nabergoj izustil interpelacijo, preznačilno za naše odnose. Ta interpelacija se glasi tako-le:

Nekdaj so bile table okrajnih načelnikov, zdravnikov, babic in ljudskih šol po tržaški okolici vedno dvojezične, namreč z italijanskim in slovenskim napisom. Nekaj časa sém pa nadomeščujejo te table s samo italijanskimi. O nekem takem dogodku interpeloval je govornik že v seji mestnega sveta dne 28. decembra 1892, in dne 30. istega meseca odgovorilo se mu je, da je stara tabla z dvojezičnim napisom pri okrajnem načelniku na Proseku postala že nečitljiva, ter da so jo dali obnoviti. Od te dóbe minola so 3 leta 1 mesec in 20 dni, a obnovljene table še ni. Pač pa so razobesili tablo s samo italijanskim napisom in vrhu tega bliščina njej italijanske zvezde. (Nemir in smeh). To dejstvo, nadaljeval je govornik, razburilo je slovensko prebivalstvo na Proseku, kajti tako počenjanje je smatrati kakor izživljanje, ki utegne imeti hudih posledic. Ker pa je, hvala Bogu Trst in njega okolica vedno še pod krilom cesarskega orla slavne hiše habsburške, a nikakor pod sijajem kakoršne-koli zvezde, zato vpraša interpelant župana, da-li je istemu znana ta falsifikacija tržaškega grba in kdo je zakrivil ta zločin? (Ironični vsklici, smeh in ropot).

Župan je na to interpelacijo odgovoril, da mu o vsem tem, kar je povedal svetovalec Nabergoj, ni znano ničesar. (!) Izjavil je svoje obžalovanje, da ni v seji prisoten kompetentni asesor, ki bi mogel odgovoriti takoj; tako pa mora svetovalec Nabergoj potrpeti do prihodnje seje.

Svetovalec dr. Venezian je rekel na to, da ne more biti niti jedne besedice resničnega (!!) na vsem tem, kar je rekel svetovalec Nabergoj, že zaradi tega ne, ker je dotično tablo razobesil mestni magistrat. (Čudna logika, kaj ne? Poročevalec.) Svetovalec Nabergoj da je menda slabo videl.

Župan je temu pritrdil (!), dodavši, da je smatral za nepotrebno, da bi uvažil podtikanja svetovalca Nabergoja (!!). Tabla pri okrajnem načelniku na Proseku da ne more imeti drugih napisov in slikarij, nego onih, ki jih določa zakon. Svetovalec Nabergoj da se o tem prepriča v prihodnji seji.

S tem odgovorom končal je uvod seji in zbor je pričel razpravljati o točkah dnevnega reda. Zbor je odobril brez razprave obračun mestne zastavljavnice za leto 1894. ter razne svote dodatnega kredita, med temi 1000 gld. za razširjenje pokopališča na Proseku. Na to je župan zaključil javno sejo, toda svetovalci ostali so zbrani v tajno sejo. V isti imenoval je zbor par mestnih služnikov in 4 učiteljice na šolah v mestu.

Poslano z bojnega polja proseškega. Prijeli smo in objavljamo: V svojem cenjenem listu od minole sobote objavili ste nekatera imena našega neslanega društva, katero dela vso nečast nam in onim, ki bi se nam radi pridružili, ko bi le mogli kje priti pod streho. Ker pa objavljena imena ne soglašajo z našim pravopisom, in ker ste mene spodaj podpisane, ki sem nekaj več od družih, zabeležili le kot generala Gorfolina, mojega vrednega in zvestega sodruga pa imenovali Baratierija, in ker Vas morem zagotoviti, da isti niti v sorodu ni se slavnim junakom afričanskim: usojam si, zahtevati od Vas na podlagi §. 19, ali 18, ali tudi 99. (kakor Vam drago, kajti mi od Lege se ne brigamo dosti za §§., marveč le za piščo, in ker bi se Vi, gospod urednik, težko odločili, da bi dali vsaj za jednega „Tomaža“ čvika takim junakom žalostne postave kakor smo mi), zahtevam torej, da odslej, če bode še kaj sporočali o nas in našem neslanem društvu, vsaj gori imenovanega ne bode označevali več kot Baratierija, ampak nadenite mu raje ime črnobrkati Cavatieri, ker mu to ime še najbolj pristaja že po njegovem gšetu. Za druge Cibukovce, Bukovce in Rukovce se pa še zmenim ne, kajti sam sem v zadregi, kako bi jih razvrstil: ali med ovce, ali kozličke, ali potrpežljive dolgošnike. Glavna stvar je, da le mene spodobno opišete, kakor zahteva moje dostojanstvo, in kakor bode takoj čitali nižje doli. Zaponnite si to, pa mir besedi.

Vsem spoštovanjem

Vam neprijazno udani:

Čil-čel-čut

po domače: Fi-li-po-použ.

(Pardon, da se mi vedno jezik zapleta ob tej slovenščini; zato lahko zapišete tudi Kagoja.)

Na Proseku dne sv. Blaža 1896.

(Po naključji zakašnjeno.)

Dostavek uredništva. Vemo, da so bila nekatera imena zgrešena v našem zadnjem poročilu; ali naš poročevalec s proseškega bojišča se opravičuje s tem, da je bila pomota lahko mogoča ob silnem gromenju Leginih topov in ob kričavem vevanju generala Baratierija. Op. ured.

La forza brutale del numero! Za one naše čitatele, ki ne razumejo italijanščine, povemo, da se to pravi: brutalna sila številke! V vzgled, kako hinavski utegnejo postati včasih ljudje, pa moramo povedati še vsem našim čitateljem, da sinočni „Piccolo“ britko očita zastopnikom slovenskih občin okraja koperskega, ker so si izbrali cestni odbor iz svoje srede, češ: da so s tem brutalno uporabili svojo večino! Il „Piccolo“ spada očitno med one junake dvomljive vrednosti, ki bi pač radi streljali tja-čez, a so hudo užaljeni, ako tudi oni drugi na oni strani pošlje le jedno samo svinčenko sem-čez. Njemu je pač prav, da zbora v Trstu in Poreču brezobzirno izkoriščata svojo številno moč, ni žal besede ni še bilo iz njegovih ust radi tega, da ti dve večini izključujeta zastopnike manjšine iz vseh odsekov in jim tako jemljeta mogočnost, da bi mogli braniti koristi svojih volilcev — in vse to v kričečem nasprotju z zdravimi parlamentarnimi običaji in z zakoni politične morale ter le na podlagi tiste „forza brutale del numero“: a zviža se in javka, ker zastopniki slovenskih občin okraja koperskega niso bili toli — nespametni, da bi prava večina kar odstopili nasprotni jim manjšini. V resnici pa so naši postopali povsem pravično: za laško občino kopersko so izvolili laškega zastopnika! In če bi bili tudi izkoristili svojo večino, ne bili bi storili družega, nego posnemali bi bili — laške vzglede! Da, da, tja-čez streljati je jako prijetno, ali tisto streljanje sem-čez je neprijetno! Ni res, dragi „Piccolo“?

Popravek. V tretji vrsti družega odstavka v uvodnem članku današnjega zjutranjega izdanju čitaj 30. januarja 1896. in ne 1869. Sicer pa je že iz besedila razvidno, da je to le tiskovna pogreška.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti se je nabralo v veseli družbi v zadružni krčmi v Rojanu 3 gld 60 nč., pri isti priliki še 1 gld. 61 nč. za „skantano hruško“.

Obrotniško društvo v Barkovljah naznanja vsem gg. udom, da bode imelo dne 13. t. m. ob 7. uri zvečer svoj občni zbor v dvorani društvene gostilne.

„Pevsko in brašno društvo na Opčinah“ bo imelo dne 15. februarja t. l. ob 8. uri zvečer svoj letni občni zbor v prostorih gostilne g. Mihe Logarja na Opčinah. K obilni vdeležbi društvenikov vabi vljudno ODBOR.

Velika maškerada „Tržaškega Sokola“. Vladojanje lahkoživnega princa „Karnevala“ bliža se svojemu koncu. Kdo ni še videl tega predpustnega vladarja in njega dvora? Ni ga pač posvetnega vladarja, kojega dvor bi bil tako sijajen, tako mnogovrsten in pa tudi — tako nestalen. Nocoj se je utaborila šarena družba tu, jutri zopet v drugi dvorani in tako vrvi to veselo življenje dalje, tje v jeden dan. „Veseli se, saj je predpust“ doni ti od vseh strani na uho in predno se zaveš, že si sam v vrtnicu sredi hudomušnih pijerotov in pijerot, ponosnih „vitezov“, krasnih „okoličank“, „Poljakinj“, „Rusinj“, da, celo na kojega „ras“ ali celo na strahovitiga Menelika samega utegneš naleteti! A vstrašiš se izvestno ne, kajti vse to šareno spremstvo princa Karnevala nima druge misli, nego veseliti se. Tudi čudil se ne bodeš, da vsi ti zastopniki takó različnih plemen o predpustni dóbi gladko govoré pristno domačo reč! In tudi naš jezik ima nekaj veljave med kulturnimi narodi, ki se vsi brezuvetno klanjajo gospodstvu princa Karnevala. A od zdavnaj že nadel si je „Tržaški Sokol“ zadačo, da se dostojno pokloni odstopajočemu vladarju o njega odhodu. Njemu v čast prireja „Tržaški Sokol“ vsako leto „veliko maškerado“, katera naj vredno zaključí vrsto narodnih veselí, ki so jih pripravili tržaški Slovenci Karnevalu v čast, sebi v veselje. Zvest tej tradiciji, priredi čili naš „Sokol“ tudi letos svojo „veliko maškerado“ na dan 16. t. m., to je zadnjo nedeljo letošnjega vladanja Karnevala. Spremstvo Karnevalovo naj se torej zbere omenjenega dne iz vseh krajev sveta v redutni dvorani gledališča „Politeama Rossetti“. Zaspance pa opozorimo svoječasno še posebe na Karnevalov sloves, da nihče ne zaostane, naj že biva kje gori v hladni severni Rusiji, ali pa doli v vroči, gorati Abesiniji!

Plesne vaje pri „Tržaškem Sokolu“. Jutri se bodo vršile pri „Tržaškem Sokolu“ zadnje plesne vaje v tem predpustu.

Plesni odsek „Delalskega podpornega društva“ naznanja svojim članom, da napravi svoj drugi plesni venček na pustni torek t. j. dne 18. t. m. ob 7½ uri zvečer v Mallyjevi dvorani, ulica Torrente št. 16 I. nadstr. Ustop dovoljen je tudi maskam, ako se dotične pokorijo odsekovi komisiji.

Samomor ali nenadna smrt? Predsinočnem okolo 9. ure si je 45letni stotnik 12. na Dunaju stoječega domobranskega polka, Weikhard Funk pl. Senftenau, najel sobo v tukajšnjem hotelu „Alla città di Vienna“. Včeraj okolo 11. ure našla ga je sobarica mrtvega, ležečega opravljenega na postelji. V desni roki držal je še ugaslo smotko. Obvestili so policijo, ki je pozvala zdravnika z zdravniške postaje. Le-ta je konstatoval, da je umrl stotnik že pred kakimi 3—4 urami, ni pa mogel izreči z gotovostjo, da-li se je stotnik zaval (morda z morfijem), ali pa ga je zadela káp. Pisma ni ostavil nobenega, našli so le dve pismi, ki sti bili došli na njegov naslov, in katerih še ni bil odprl. Stotnik Funk se je svoječasno, ko je služil še pri tržaškem pešpolku, večkrat tožil, da ga muči bolezen v živcih in da nameruje prositi za svoje upokojenje. Poslednje dni bil je v Trstu na dopustu; stanoval je pri svojem tu bivajočem svaku. Pokojnikovo truplo so prenesli v mrtvašnico tukajšnje vojaške bolnišnice, kjer je bodo parali.

O sklepu lista smo doznali, da je paranje trupla pokojnikovega dokazalo, da si je bil stotnik Funk res zaval. Poslednji čas bil je Funk v Hohenmantu na Češkem v posadki.

Mlekárstvo. Sloherni kmetovalec je še izkusil, da krave dajo po zimi valed krmenja v hlevu manj mleka in slabše mleko. Ne moremo zatorej opustiti, da ne bi opozorili gospode ekonoma na Kwizde Korneuburški prašek

za rejo živine. Ta prašek, ki ga izdeluje Fran Iv. Kwizda, c. in kr. avstr. in kr. romunski dvorni dobavitelj, za živinozdravniške preparate, Korneuburg pri Danaju, rabijo že 40 let z najboljšim vspehom. Ako stalno primenjaš ta prašek k-mi, se valed tega pri kravah zboljša mleko in tudi več ga dajó. (a).

O slovenskem leposlovju.

B.

Naš najnovejši literarni boj.

(Konec.)

Omeniti še hočem pojav, ki je v istini le obžalovanja vreden.

Neki „Gorjanec“ je objavil v „Učiteljskem tovarišu“ celo jeremijado in se zatekel s svojimi pristaši potem še pod krilo „Zaveze“, ki ga je seveda blagohotno sprejela in poslala vsem (?) slovenskim listom neko „Poslano“, v katerem razvija pravečito agitacijo proti „Ljubljanskemu Zvonu“. In to vse zato, ker Fr. G. Kosec v svoji noveli „Sama svoja“ ni slikal dveh učiteljev kot narodna mučenika, kulturonoša in vzgojitelja inteligence, temveč v malo prikupljivi obliki. In Gorjanec trdi, da je žalil Kosec s tem vse učiteljstvo! Ha, ha! Ne vem, ali je tako otročji ali pa domišljav, da more kaj takega pisati! Odkrito povedano: moj oče je tudi učitelj, ki službuje že nad 30 let, pa on se ni čutil ni najmanj zadetega in žaljenega, pač pa je pristavil: „Žal, da imamo res take ljudi v svoji sredi!“ — Rad priznam in gotovo tudi Kosec, da imajo učitelji velike zasluge za narodno prebujanje, za vzgojo mladine itd. Pa misli-li mari „Gorjanec“, da je vsak član učiteljskega stanu zato sakrosankten, da bi se o njem ne smela izreči nemila sodba? Sploh pa, če se izreče taka sodba o kakem ne v rednem članu kakega stanu, to vendar ni žaljenje celega stanu! Potem bomo imeli v povestih in romanih same dobre, uzorne značaje; kaka jednoličnost bi bila to! In kaj bi naj storili drugi stanovi? Vsi adjunkti bi morali napovedati Murniku vojsko, ker je v svojem „Grog“ tako lepo naslikal „Božidara Govedka“. Pa nobeden se ni ganil, ker se nobeden se ni čutil zadetega. Kako je že povedal „Narod“ v svoji „mušici“: „Praskaj se, kogar srbi!“ —

Gorjančevo javkanje in tarnanje, njegove tožbe in jegovi srčni udarci so pa kar naravnost smešni! S tem pač ni pokazal Bog ve kako visoke stopinje izobrazbe, kakor tudi ne svojo „preklasto“ grožnjo, katero ponuja Koscu, ko nima nobenih razlogov več. Ko bi se kdo bal njegovih prekel?!

Ker se poprej nikdo ni oglasil, dasi se niso vedno slikale baš najlepše lastnosti učiteljev in dasi je Kosec priobčil že več novel v „Slov. Narodu“, ki so bile na vsak način bolj realističnega značaja, pa so se vendar jako rade čitale, moram celó sklepati, da je vse to le iz osebnih nagibov uprizorjena komedija, ki je za dotičnike le —, testimonium paupertatis!

Če pa ima gospod Gorjanec doma res tako veliko zalogo „koškov in košev, košaric in košar“, podarjenih „od zapeljivih žensk“, da bo lahko začel z njimi kmalu „Engros-Geschäft“, tedaj ga jaz in gotovo tudi vsakdo drugi iz srea pomilujem. Kosec pa ima lahko mirno vest, da ni on kriv Gorjančevih nesrečnih ljubezenskih poskusov. Vesten, izobražen in omikan učitelj si brez težave dobi deset nevestic, če spiše Kosec še 99 „Samih svojih.“ (Gorjanec pa morda ostane vedno sam!) Toda dovolj o tem!

Zadovoljni moramo biti, da se je pojavil novi pravec, kateremu sta delala pot že naša literarna prvaka Kersnik in Tavčar, tudi v naši literaturi, in da se je našel pisatelj, ki nam podaja v tako fini in prikupljivi besedi in obliki resnično sliko našega življenja. Želeti moramo, da bi našel več posnemovalcev! Hvaležni pa moramo biti tudi sedanjemu uredniku „Ljubljanskega Zvona“, prof. Bežku, da je bil toli pogumen in in sprejel v svoj list novo smer, kateri želimo krepkega uspevanja.

Ako pa se nam izpolni ta želja, preverjen sem, da pridobi s tem le stari renomé „Ljubljanskega Zvona“ in žnjim vse slovensko leposlovje. V to ime: Naprej!

Na Dunaji, dne 5. febr. 1896.

Fr. V. Lisjak.

NB. Baš ko sem končal svoj članek, prišla mi je v roke še famozna razprava g. — U —

